

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész óvra 10 frt — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedóra 2 " " "
Egy óra 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felülsz szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkuzarint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min
den külön beiktatásért 30 kr.

A kartellek.

A most még mindig folyó költésé g v e t é s i vita általános, de ismét, részletes tárgyalása során is, több visszaéléseket és mulasztásokat jelöltek meg az ellenzéki szonokok, amelyeket vagy maga a kormány elkövet, vagy elkövetéseket megengedi; ami pedig mind ez ország szabad fejlődését akadályozza s szegénységét mozdítja elő.

Talán egy sincs ezek közt fontosabb, mint a kartellekkel — helyesebben kartel-visszaélés, a mely ellen már a közlekedetlenség régen nyilatkozik, de amelyre B a r t h a Ödön, ez a széles látkörű közjogi ellenzéki képviselő is rámutatott, még f. hó 8-ikán tartott érdekes beszédében általában; szombati — Febr. 17. — interpellációjában pedig T ó t h János kérdezte meg a keresk. és p. ü. minisztereket a p e t r ó l e u m k a r t e l l ellen állásfoglalásuk iránt.

A k a r t e l l e k veszedelmes volta, mely szerint gyárak, vállalkozók, üzerek szövetkeznek avégett, hogy az üzemükhöz szükséges nyersanyagok árát és munkadíjakat lenyomják; ellenben termelt cikkek árát egyezőtleg felcsigázzák: sehohsem tűnik ki annyira, mint a mi országunkban, ahol az ipar és kereskedelem hazai fejletlen állapotában Ausztria e téren való kifejtett versenyképessége által — közbenső vámsorompók hiányában, lekötve és uralva s a külföldi verseny, közös vámsorompók magas vámtételek által, kizárva van. Mert a magyar nyersanyag-termelő, termékét így kénytelen azon potom árban elvesztegetni, ahova azt a kartellisták lenyomják; ellenben a neki szükséges árucikkeket abban a magas árban kénytelen vásárolni, a hova azt a felebb említett határszéli magas vámtételek miatt verseny nélkül álló, — a helyzetet uraló — majdnem monopolizáló — kartellisták felcsigázzák. És ezen kényyszerhelyzetből szabadulás nemis kínálkozik s nem is várható. Nem pedig éppen csak azért, mert a vámközösség kizárja a külföldi versenyt, amelynek hazánkba konkurrálása lehetővé teoné az osztrák és magyar kartellisták elleni védekezést az olcsóbb kinálat felhasználhatása esetében, a tőlük vásárlás kényyszerőségének megszűntével; hanem mert a kormány sem tesz semmit, a kartellisták zsaroló rendszerének megszüntetésére.

Magának, a zsarolást legnagyobb mérvben érző fogyasztó, — különösen gazdaközönségnek sem lehet javítani nyommasztó helyzetén . . . mert sok-

kal löbben vannak, mintsem véd és dac-szövetségre léphetnének, pedig reakciók nézve csak az az egyszerű védekezés — illetőleg megórlás kínálkoznék: „n e m v e s z ü n k” a kartellistáktól és „n e m a d u n k e l” a kartellistáknak semmit, mert tudvalevő, hogy minden életszükségeikre tartozó cikket nem termelhetnek magok; tehát v e n n i ö k k e l l a t t ó l a k i — és úgy amint adják s e l k e l l a d n i o k termelt anyagaikat annak, a ki — és úgy, amint veszi, Az adás-vevés terén pedig mással már alig találkoznak, mint a kartell-szövetkezetekkel, amelyek védve vannak a verseny ellen, a kormány nembánomsága és a külföldet kizáró vámsorompók által. S ha még e védelem legalább a hazai ipar- és kereskedésnek használna . . . ennek fejlődését mozdítja elő . . . Talán a jövőért elviselni lehetne e kényyszerhelyzetet . . . maga a kifejlődött ipar és kereskedelem — hálából — majd egyszer csak mégis lemondana a kartell rendszeréről s áttérne a szabad adás-vevési verseny élénk terére? . . . De ez a mi Ausztriával közös viszonyainkban nemis lehető; mert hiába pártoljuk mi a hazait, amíg erre az Ausztriai idegen reánehazodik és fejlődésében annyival biztosabban elnyomja, mivel a hazai nagyobb vállalatokat többnyire nem is hazai pénz és haszonérdek vezeti és támogatja, hanem külföldiek, a melyek érdekkörébe a kartellekkel többnyire igyekeznek bevonni és be is vonják a hazai hason-vállalatokat, vagy legalább példáikkal elcsábítják; a mint ez nem ismeretlen a petroleum, cukor, vas, sat gyártás terén és hogy a kartell-mánia felülről a gyáraktól veszedelmesen terjed által a kisebb eladókra.

Sajátságos feleletet adott L u k á c s László p. ü. miniszter a f. hó 8-iki képviselőházban a B a r t h a Ö. által felvetett kartell-kérdésre, — mert a Tóth János Febr. 17-ki interpellációjára még mind ő, mind a keresk. miniszter adós maradt —: »a kartelleket általánosságban nem szereti, mert Ő a forgalom s az üzleti élet szabadságának barátja, de nem látja ellenők alkalmasnak a kormány beavatkozását, — a kartellek kérdésének törvényhozási uton szabályozását.«

A p. ü. miniszter szerint tehát a kartellek a szabad forgalommal ugyanazonosok? . . .

Ugyan tisztelt miniszter ur! . . . nem lát ebben a kijelentésében, egy szomorúan nevetséges ellenmondást? I . . . Hát a szabad forgalmat és a szabad versenyt nem éppen a kartellek zárják

ki . . . a midőn szerződések által lekötik egymást az ugyanazon üzletágban foglalkozók mind a termelés terjedelmére, mind a gyártáshoz szükséges anyagok — mind a forgalomba bocsátandó cikkek árának, de még a munkadíjaknak meghatározásaival is? . . . Nem látja át, hogy ez nem tisztességes nyereség, hanem — z s a r o l á s, a legrosszabb fajtából? mert míg más, a büntető törvénnyel üldözött és büntetett zsarolás csak szűk térben mozog s egyes ember ellen van intézve s csak ritka esetben történik: addig a k a r t e l - z s a r o l á s a l á r s a d a l o m n a k, nem a kartell-szövetséghez tartozó minden más tagja ellen s állandó revolverezéssel fordul, megszorítva azokat, hogy nem is menekülhetnek, mert a piacon nincs más eladó, mint a kartellista: emellett, sőt ezen felül a munkás szocializmust, a tőke ellen a sztrájkban mutatkozó harcot, ez idézi fel és tartja fenn; a minek persze ismét a t á r s a d a l o m fogyasztó tagjai fizetik meg a költségeit — árfelszökötések követvén többnyire a sztrájkot, miként ez általában, de különösen a mostani kőszén-bányász-sztrájk alkalmából sem ismeretlen?

Nem látja be és nem érzi a miniszter ur, hogy a milliárd koronánál is több adótfizető millió meg millió polgárt meg nem védeni a petroleum, cukor, vas stb. királyok zsarolása ellen s ezek által ismét milliárdokig engedni megszaroltatni: nemcsak nem teljesítése a kormányzati jogból való védelem-kötelességérzetnek, hanem k i s z o l g á l t a t á s, . . . hallgatóságos — bűnrészeség? . . .

Még ha az állam venné valami hasznát s kartell-szabályzatoknak, ami által közvetlen visszatérülne valami, ami az adótfizető polgárok terhének valamelyes könnyítését eszközölné. De ellenkezőleg az államra is kár származik, már csak abból is, ha a kartellisták a termelést redukálják, hogy az árt felszökötethessék s az anyag árában és a munkadíjban megtakarítást tegyenek s amidőn felosztva a gyárak magok közt az ország területét: a vasutak jövedelme elvonásával is csökkentik az állam-bevételt.

Az állam, mely egyedárusággal dolgozik maga is kezére dolgozik ugyan a kartellistáknak, amidőn bizonyos fogyasztási cikket kivon a szabad forgalomból, ezek árát maga szabja meg és egyszermind gátolja a szabadtermelést sat. De, habár minden egyedáruság a természet jogon elkövetett erőszakot: az állami egyedáruság mégis nagy mértékben különbözik a kartell-rendszerrel, mert leg-

nagyobb részben oly czikkekre tartozik, amelyek nem közéleti szükségletek, hanem vagy fényűzésiek, vagy éppen nélkülözhetők, sőt közérkölcseleg és közegészségi érdekből nélkülözni is kellene; 2. mert az államnak ezekhez a törvényhozás adja meg a felhatalmazást, ami által törvényesítettnek; 3. az állam után utánnok bevett jövedelem az állam bevételeit szaporítva — végeredményében — közvetve az adózó fogyasztóknak is hajt hasznát, amennyiben ha az egyedáruság jövedelme az állambevétel nem szaporítaná, ezt a hiányt ismét közadózásból kellene fedeznie.

Am a kartell-szövetkezetek önkényesen a közszükségletté vált czikkek termelése és árával egyedáruskodnak a fogyasztók kizsákmányolására s magának az államnak is közvetett vagy közvetlen károsítására.

Ideje is volna már a mi helyzetünket kihasználó tulkapó és hovatovább rendszerré váló visszaéléseik ellen a „veto“-t törvényben kimondani és oda utasítani, hogy elégedjenek meg a gyárak mérsékelt és %-ban megállapítandó haszonnal és zsákmányolásba hajtott tulfeszítéssel ne tegyék méginkább tönkre a fogyasztó közönséget, mely anélkül is iszonyu teher alatt nyög; ne károsítsák az államot, melynek területén és engedélye mellett vigan léteznek s amelyek forgalmi rendszere s még csak imént adott kiviteli praemiuma nekik különben is tulkedvező; és ne szítsák a munkás szocializmus gyűlöletét a tőke iránt, amely különben is erős lángolásában fenyegeti a társadalmat.

Ugyan mi lenne abból, ha — ami felette nehéz s aminek lehetlenségében ők bizakodnak s amiért oly vakmerők is: például a cukorgyáraknak felmondaná

országszerte a mezőgazda a répatermelést s a munkás a répatermesztés körüli munkát sat; vagy a petroleum gyáraknak a kőolaj használatát s visszatérne a zsír, vagy növényolaj használatára, a miket maga termel: vagy áttérne a petroleum helyett más világító szer fogyasztására sat. sat. csak pár évig is: nem kellene-e akkor beszüntetniök nemcsak zsaroló, hanem rendes üzemüket is, nyers anyag, fogyasztó közönség és munkás kéz sat. hiányában?

Bizony meggondolandó: a gyárak részéről, hogy ne kényszerítsék a fogyasztó közönséget megtorlásra; a kormány részéről, hogy amidőn a gyárak az ipar felvirágzása és az ország vagyonosodásának eszközei: ezeknek ne hagyja a szegény népet kizsákmányolni s még szegényebbé — koldussá tenni s ha a szabad ipar és forgalom hive: legyen valóban az, s a korlátokat törvény erejével hányja szét az egészséges verseny utjából s ha maga monopolista is, ne engedje nyakára nőni önmagának is a kartellistákat.

—a—r.

Debreczen, február 20.

Béke Fiumében. Hosszu harcz közeledik befejezéséhez. Bánffy báró megindította az akciót, hogy Fiumét kormányzati dolgaiban is Magyarországhoz csatolja, ami fölkeltette az olasz lakosság félelmét, hogy ezzel megfojtják a várost önálló sá g a t ó l. Az olasz tüzet a horvát nyughatatlanság okozta s már vagy két esztendeje lángba borultan áll a Quarnerói város. Ez a vész azóta teljesen fölforgatta Fiume egész hatósági szervezetét s a város szinte önkényes vezetés alatt volt. Ez az állapot a fiumeiakat is gondolkozóba ejtette, a magyar kormány vezetőit is meggondolásra bírta, a mi meg is nyilatkozott a költségvetés vitájában. Ma már a felhivatalos Bud. Tud. jelenti, hogy Fiumében a biznak benne, hogy a bonyodalmak ugy az a l-

la mi tekinteteknek, mint Fiume érdekeinek is megfelelő kibontakozással fogna kvéggzódni. Ebben a jelentés a kibontakozásról ugyan vajmi kevés pozitív dolgokat mond s mindössze annyi vehető ki belőle, hogy a kibontakozás módjaival a kormány foglalkozik, rendelkezésével pedig hamarosan fog előállani.

Az aradi közjegyző. Beles János képviselőnek, az aradi közjegyzőségre való jelöltsége a képviselőház folyosóján nagyobb mozgalom okozója volt. Beles ellen, a ki a kormány jelöltje, tudvalevőleg azért keletkezett áramlat, mert román nemzetiségű és mar van egy román származású közjegyzője Aradnak, így hát a városnak mind a két közjegyzője román lenne. Daczára ennek az abnormitásnak a miniszterelőököt az összes aradmegyei képviselők biztosították, hogy Beles jelöltsége ellen az aradi magyarságnak semmi kifogása nincs; ellenben az ellenzék méltó megbotránkozást fogja kifejezni az esetre, ha Beles kinevezésével a menthetetlen és méltó visszataszást szülő kérdés — más megoldást nem nyer.

A képviselőház ülése.

A febr. 19-iki ülésen Perczel D. elnökölt. Jegyzőkönyv hitelesítése, a kerények bemutatása — köztük a vasutasok községi adóját tárgyzó kérvények után, melyeket a törvényház aslattal együtt fognak tárgyalni a befejezéshez közeledő belügyi költségvetés feletti vitát folytatták.

Az üés első szónoka Pulszky Ágost volt. Publikuma inkább a régi táborból került ki. Fejtegetéseit, amelyek során az ő nemzetiségi politikájáról igyekezett bebizonyítani, hogy a Széll Kálmán programjával megegyező, csendben, de igen kevés figyelemmel hallgattak. Mindeokki csak azt várta, hogy Pulszky Ágost ismeretes szeretereméltó módorával, mikor dob üszköt a békes hangulat közé.

A nemzetiségi kérdésen haj nélkül tul esett s aztán diskurálhatott a közigazgatási ügyekről s most már beszédének egyes részei az általános társalgás zsidongásában elvesztet.

A baloldalon azonban egyszerre élénk-

Levél a pruderiáról.

A Debreczen tárczája.

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Bocsánatot kérek a t. szerkesztő urtól, hogy az annyiszor kigunyolt és oly sok esetben agyoncsépeelt prudéria nevében kopogtak a szerkesztőség ajtaján. Mert jól tudom, hogy egy elenyésző kisebbség különvéleményének adok kifejezést ebben az írásomban, minél fogva nagyon illő dolognak tartom kellő szerénységgel kérni a meghallgatását.

Aktuálitást az én prude levelemnek a »Görög rabszolga« című látványos operette adott, melyet a debreczeni színház igazgatósága költséget és fáradságot nem kímélve, a nálunk nem épen ismeretlen frivolitások fűszerezésével a színpadra s fog vinni még számos estén at a szezon legvégső határáig.

Ha Sidney Jones, a prude angol társadalom felkapott operette írója egy szeszélyes pillanatában elhatározná, hogy a mi érdekes országunkba jön megismerni a »csikóst«, a »c-árdát« és a »gulyást«, s elvetődne Debreczen városába, melynek színpadán épen a »Görög rabszolga« kankánjait lejtenek több fáradsággal a mozdulatokban, mint költséggel a ruhákban, bizonyára ugy érezné magát, mint valamely magyar ember, aki Amerika egyik színpadán latná Bánkbánt kifogástalan frakkban, elegáns menuette mozdulatokkal tőprengői Melinda hütlensége fölött.

De hát ne menjünk olyan messze. Méltóztassanak csak itt Magyarországon, pl. Budapestben megnézni ezt a darabot. Pest közelebb

fekszik ugyan a mívelt nyugathoz, de azért mégis Ázsiához tartozik, ennek daczára azonban a Görög rabszolga előadásából hiányoznak azok az odalisk ruhák és mozdulatok, melyek tudvalevőleg minden mívelt mohamedán háremében helyet foglalhatnak.

Mert valahogy olyan formában áll a dolog, hogy a tetőtől talpig trikó nem épen elengedhetlen feltétele Sidney János darabjának, ellenben az a diskreczió, melyel a darab orfeumszerű szólásain át kell siklania a jó izlésű színésznek, már határozottan szükséges feltétele annak, hogy a közönség pirulni tudását ne tegyék szakadatlan próbára a mi igen t. színész uraink és színésznőink.

Ugy látszik, mi közelebb esünk a mohamedánokhoz és a próféta paradicsomához, mert valósággal a tubafa árnyékában képzeljük magunkat, az Allah ígérte hurik varázsos világába, ahol olyan kevés a ruha, olyan sok a trikó és a frivolitás, hogy Sidney Jones is megsokallaná, miot mi azt a bizonyos frakkot Bánkbán ur dalias természetén.

Szinte tollam hegyére tolnak az e kérdéssel kapcsolatos társadalmi problémák, melyeknek fejtegetése néha napján nem volna időszerűtlen, különösen, mikor az itt említett kinövések szükségessé teszik azt, hogy a közönség hamisítatlan és józan ítéletére apelláljon az, aki elégedetlenkedik egynémely dolog miatt.

És pedig elégedetlenkedem annak a prude kisebbségnek nevében, melynek sehogy sem fér a fejébe az, hogy mire való az egyes darabokat olyan kiállításban, és olyan fogásban adni elő, mely egyfelől az író intencióival, másfelől a közönség izlésével és

erkölcsi érzékével határozott ellentétben áll. Avagy talán a pornografikus irodalom annyira megtévesztette volna egyes intézők helyes izlését, hogy a mi közönségünket ilyen hajaszalánál fogva előfránczigált és erőszakolt módon akarják a saját képükre átváltoztatni és újra teremteni?

Méltóztassanak egy rövid pillantást vetni az újabb irodalmi jelenségekre.

Az angol, német, olasz irodalom és művészet kizárólag nemzeti; alapvonása és jellege magán viseli az illető nemzet temperamentumának és jellemének minden vonását.

Nekünk nemzeti irodalmunk és művészetünk most nincs. A külföldi import itt is háttérbe szorította a hazait. Mi a nemzetközi irodalom fantazmagoriáját hajszoljuk, játszunk az internacionalistát az irodalomban és a művészetben egyaránt.

Egy néhány internacionalista írónk izlését megtévesztette a modern Babylon-Páris irodalmi életének szeszélyesen beteges kinövése. Elmentek Párisba tanulni. Felületes s a dolgok mélyére ható filozofikus ismeretek helyett hazahoztak néhány modern irodalmi arany szabályt. Azt hitték, hogy ők most felül emelkedtek a nemzetiségű nevéstegen szűk korlátai s europeerek lettek. Pedig a mit láttak, a mit tanultak, az kizárólagos francia nemzeti vonás és sajátosság. — A mit általános emberi vonásnak kereszteltek el, az francia. Hogy Franciaországban talaja van ennek az irodalmi iránynak, az ép oly érthető, mint a németeknél »Fliegendebütter« fele lapos viccek, mert mind a kettő nemzeti vonás. De miért kell nekünk internacionalis vignetta alatt bevenni azt, ami francia irány

ség keletkezett, a mikor Pulszky Agost az adminisztráció reformjáról beszélve, a gyakori vizsgálatok tartását sürgette. Rögtön a szaván fogták Pulszkyt néhány gunyos helyesléssel. Aztán folyton lanyhult ismét a figyelem, mert Pulszky igen hosszadalmas volt. Déli 12 órakor folyton beszélt, a szélsőbaloldalon igen unták és gyakori tréfás helyeslésekkel igyekeztek rábírni, hogy beszédét végezze be. A szónok azzal igyekezett a szélsőbaloldalt lekényerezni, hogy a községek reformja dolgában csatlakozott a Holló Lajos felfogásához. Végre fél egy órakor általános megnyugvásra bevégezte a beszédet. A képviselők fáradtan kértek szünetet, amit az elnök meg is adott.

A néppárti Molnár János szólott a szünet után, a néppárt nemzetiségi politikáját ismertette és a választási cenzus dolgában igyekezett bizonyítani, hogy a mostani cenzus igazságtalan. A választói jog teljes kiterjesztését sürgette.

Smiálovsky Valér következett aztán. A közigazgatási kérdésen kezdte, de mindenki titokban volt vele, hogy a vége a fürdőügy lesz. Tényleg három perc múlva már azt panaszkolta, hogy a fürdőkei nem támogatják eléggé. Nagy meglepetésre azonban még ennél is többet beszélt a babákról, kikre nézve egész részletes programot fejtett ki. Közben az előki székelt Tállán B. foglalta el. Hanem Smialovszky megint csak visszatért babákra és a balneológiára. Így vacillált a közegészségügy és a fürdőügy között két óráig, amikor végre azerencsésen bevégezte s az elnök az ülést d. u. 2 órakor bezárhatta.

A belügyi tárcza költég vitáját ma még folytatják s talán be is végzik és Széll Kálmán min. elnök s időleges belügyminiszter nyilatkozhatik a vita során felvetett kérdésekre, amelyek különösen a közigazgatás és nemzetiségi ügyben tétettek.

A háború.

A harcztér nyugati oldalán rendkívül érdekesen komplikálódnak az események, London nem csekély ámulatára és aggodalmára, mert hisz az angol fővárosban azt hiszi mindenki, hogy Roberts az ő 48—50 ezer főnyi seregével föltartóztathatatlanul fog előre nyo-

és termék, ezt magyarázzák meg azok a fiatal titánok, akik a maguk félműveit bohém koponyájuk filozófiájával agyon ütötték a magyar irodalomban minden magyar nemzeti vonást és jelleget.

Amde van a dolognak egy érdekes oldala is. A francia pornografikus irodalom izlése által megtevesztette emberek itt nálunk azt hiszik, hogy a francia társadalom a »Gil Blas«, a »Félszűzek«, az »Afródité«-féle irodalmi iránynak beadta a derekát. S ebben is mélyes az tévedés. A demimonde világ izlése az, mely ezekben az irodalmi svihátságokban kifejezésre jut, nem pedig az igazi társadalomé, mely Franciaországban ép oly kevéssé erkölcstelen és aljas, mint nálunk.

Nem szabad tehát megtevesztetni az embereket, a mi társadalmunkat és a mi izlésünket azokkal a tuhajtásokkal, melyek nálunk csak egy pár ember csekély értékű erkölcsi érzéke és filozófiája alapján követelik maguknak a modernséget.

A Görög rabszolga előadásának az a módja, a mint itt Debreczenben láttuk, annak a bizonyítéka, hogy a józan izlés nálunk is kezd meghibbanni. Ennek előjelt kell venni, mert sem a lényeg, sem a modern művészi izlés nem követeli meg azt, hogy a pikantériák kiszínezésével adják elő azokat a darabokat, melyeket nyugatról importálnak s a melyeket eredeti hazájukban így előadva: kifütyölne az a bizonyos kigunyott prudéria.

Török Mihály.

mulni Bloemfonteinig s könnyű szerrel fogja leverni Kronje ha az utközben ellen merne állani. Amde a Kronje és a bur főserég nincs sehol, legalább az angolok nem találják, hiába keresik. Kelly-Kenny tábornok már a múlt csütörtökön elindult Jakobsdaltól egy dandarral egy éppen visszavonulóban levő bur sereg üldözésére, abban a hiszemben, hogy ez a sereg Kronje serege. Jöttek azonban újabb jelentések, a melyek azt mutatják, hogy Kronje már napokkal azelőtt elvonult Megensfonteinből s az a hadoszlop, melyet Kelly-Kenny üldözöbe vett, csak a burok utó csapata volt, a mely az élelmező hadoszlopot fedezte. Kelly-Kenny az első napon megis támadta a visszavonuló burokat, el is vett tőlük min egy 78 kocsi, melyben élelem és lővőszert volt, amde a burok ugyanakkor a Riet folyónál elvágták az angolok utóhadát és elvették 200 kocsiból álló tréninget, sőt foglyul is ejtettek sok angolt. Hogyan kerülnek a burok a Riet folyóhoz délre, a mikor az angolok északon vélik őket felalálhatni s Kelly-Kenny már a bloemfonteinui uton keresi őket. Londonban tehát ismét felni kezdenek az emberek, mert úgy látják, hogy Roberts nem is sejtí a burok tervét. Még nagyobb aggodalmat kelt Londonban az a hír, hogy a burok eközben északnyugatról és délről De Aar és Oránzs-River-állomás felé nyomulnak előre nyilván azzal a célzattal, hogy elvágják a Fokvárosba vivő vasuti vonalat Roberts visszavonulása útját. De la r e y tábornok a lokföldi bur sereg parancsnoka, a ki Koleszbergnél az angolokat megverte s leszorította Arundelíig, most hirtelen fel ünt Robert háta mögött.

S míg a burok ilyen előkészületeket tesznek az angol hadsereg háta mögött, addig északon, a Modder folyó mentén elterülő dombokon erős bur osztályok foglalnak állást, mintegy csalogatva Roberts tábornokot. — S hogy ezek után mégis azt jelentik az angol táviratok, hogy Kronje és a bur főserég még mindig nem mutatkozik, arra enged következtetni s az angol katonai kritikuskok is úgy vélik, hogy a bur sereg csillag alakulag szét oszlott minden irányban, a nagyobbik része azonban kanyargós utakon délre húzódott s nagy veszedelemmel fenyegeti Roberts tábornokot hátban.

S ha a buroknak sikerül Robertsnek Fokvárossal való összeköttetését elvágni, Roberts helyzete hirtelen igen kedvezőtlené válhatik, mert Roberts elvesztheti élelmező hadoszlopát, a mi kockázthatja további előnyomulását. De egy másik baj is kerekedhetik ebből. Roberts Jakobsdaltól Bloemfontein felé csak kocsin haladhat előre, mert a 150 kilom. hosszú vonon nincs vasut; az ut gyalog eltart 20 napig s ha ennyi időre való élelmiszert visz Roberts magával, akkor legalább 10 ezer kocsira van szüksége, ha Buller az ő 25 ezer főből álló seregének az élelmiszert 5 ezer kocsin szállította a felső Tugelához. Febr. 7-én Roberts sürgős táviratot küldött Milner kormányzónak Fokvárosba, hogy bármily áron szerezzen kocsikat, a mennyit csak lehet s küldje el azokat tüstént Oránzs-Riverbe.

Milner plakatok útján hirdette, hogy egy egy kocsit meg ad bármily összeget, csak aljon elő azonnal. A fölhívásnak volt is fogantatja a mennyiben több ezer kocsi már utban van Oránzs-River felé. S ha most a burok a vasu i vonalat elvágják, Roberts sürgősen várt kocsijait nem kapja meg.

Mindezek a körülmények kéleltetik Roberts előnyomulását, s időt engednek a buroknak a fegyverkezésre s segítő csapatok szervezésére. A burok hirtelen eltűnése és titokzatos terve nagy nyugtalanságot okoz Londonban, ahol nagy meglepetéstől tartanak.

A hírek ennélfogva csak fenntartással veendőek a nyugati harcztérről. A keleti harcztérén B u l l e r ismét erőlteti az átkelést amelynek célja első sorban Ladysmith felszabadítása volna, s nem lehetetlen hogy most több szerencsével, miután feltételezni lehet, hogy onnan a nyugati harcztérre vonásával a burok hadereje telemes gyengülést szenvedhetett.

Egyház.

Az erdélyi püspök cím használata.
Az erdélyrészi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsa legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszterhez feliratot intéz, a melyben tiltakozik az »erdélyi püspök« cím használata ellen. A felirat röviden ismerteti a cím történelmi keletkezését, és rámutat azokra a közjogi és nemzeti hátrányokra, a melyek e cím használatából keletkezhetnek. A felirat a vallás és közoktatásügyi miniszter útján az egész kormányhoz van címelve s tartalma a következő:

Nagyméltóságú miniszter ur!

Nagyméltóságod 1899. év április 11. 1185 szám alatt a következő vallás- és közoktatásügyi rendeletet intézte valamennyi törvényhatóságához:

»Miután »gyulafehérvári róm. kath. püspök«-nek, mint »erdélyi lat. szert. róm. kath. püsp.«-nek címezi, holott a kir. kincskönyvek s egyéb okmányok alapítása óta mindig »rd. püspök« (Episcopus Transylvanicus v. »Transylvaniensis«) cz. illeti utasom a tvhatóságot, hogy ezután e címet minden hozzáadás nélkül — használja.

Ez sérelmes az összes nem r. kath. s főleg ránk erdélyi protestánsokra nézve s mi az összes törvényesen bevett keresztényen vallások közötti egyenjogúságot megállapító törvények megsértését látjuk benne.

Semmi kifogásunk, hogy a r. kath. egyház keblileg e címet használja, az ellen sem mint pl. az 1885. tc. szerint a főrendi névsorban használtatik, de midőn ez nem felekezeti összefüggésben jelenik meg, hanem közjogi jelentőségben és alakban s midőn az állam s hatóságai a törvények ellenére egy telekezet álláspontját foglalják el: nem hagyhatjuk szó nélkül.

Ennek kifejezése előtt utalunk arra, hogy egykoru nagy varadi róm. kath. püspökség 1776-tól, alapításától fogva nagyvaradi lat. szertartású kath. püspöknek neveztetik. Soha sem jutott eszükbe a nagyvaradi püspöknek címeztetni magukat, pedig közjogiag több okot lelt volna. De nem tették, mert a kanonjog szerint a gör. szert. kath. püspök is püspök s így a különbség kiemelését szükségesnek nem látták. Ellenben a prot. püspökök, a kik nem hivatkoznak apostoli utódlásra, a róm. kath. felfogás szerint nem püspökök. Ellenben Erdélyben, a hol a róm. kath. püspökön kívül még két prot. püspök van:

200 év óta szakadatlan a törekvés, hogy csak a kath. püspök hivatalos címe legyen »erdélyi püspök«. S hogy a prot. egyház soha sem szólalt fel e törekvések ellen: oka, hogy csak az abszolút kormány rendelte el 1854-ben e cím kizárólagos használatát, s ennek rendelkezései az alkotmányosság helyreállításával érvényüket veszítették.

Nmlgod volt az, a ki a magyar kormány férfia közzül elő volt, aki az abszolút kormány álláspontját foglalta el, emittett körrendeletével, e cím használatát ugyanazon szavakkal rendelvén el, mint gróf Th u n 1854-ben.

A felirat ezután okmányokkal bizonyítja, hogy még a reformáció előtti időkben sem volt használatban a kizárólagos »erdélyi püspök« cím. A XV. század közepén meg is szűnt Erdélyben a róm. kath. püspökség: a század legvégén visszaállították, — de ugyan csak ily minőségben. Csak a protestáns Erdély rekatholizálásának korában a XVIII. században van e püspökség »erdélyi«-nek címezve, ez azonban nem törvény csak szokás.

Hivatkozik még a felirat az 1744: 7. t.-cz. és az 1751. 1. t.-czikkekre s ezek által bebizonyítottak látja azt, hogy a megszüntése után újlag visszaállított római katolikus püspökség a törvényben csak mint római katolikus püspökség s nem mint erdélyi szerepel. A következő időben pedig csak oly kormányok által rendeltetett el az »erdélyi püspök« cím használata, melyek a protestantiz-

mussal szemben ellenséges indulattal viseltettek. Nem tételezhetni fel — mint a felirat mondja — hogy a miniszter igazság és törvényszerete mellett valamelyik felekezettel előnyben részesítsen. A mennyiben pedig ezen reményében csatlakoznának kérvényezők, úgy vallási sérelmük orvoslására az ország törvényhozását is megfojgják keresni vallási és polgári kötelességükből kifolyólag.

Színház.

Görög rabszolga. Szép ház előtt került színpadra tegnap este a Görög rabszolga. Kállay Lujza, Környei Béla, Bódi Éda, Sárosi Paula, Sziklady, mint a darab főszereplői az este is sok tapsot és elismerést arattak a közönség részéről. Sárosi Paulának tisztelói gyönyörű virágállványt is adtak fel. Az előadás különben általánosságban is a legjobban sikerült.

Színházi műsor.

Kedden, febr. 20-án bérlet B. Küzdelem a létért. Színmű 5 felvonásban.
Szerdán, febr. 21-én bérlet 120. szám C. Az állatszédítendő. Vigjáték 3 felvonásban.
Csütörtökön, febr. 22-én bérlet 121. szám A. Brankovics György. Szomorú játék 5 felvonásban.
Pénteken, febr. 23-án bérlet 122. szám B. Újdonság először. Nono. Opera 2 felvonásban. Ez megelőzi mint újdonság. A királyné apródja. Vigjáték 1 felvonásban.
Szombaton, febr. 24-én bérlet 123. szám C. Másodszer Ugyanez.
Vasárnap, febr. 25-én két előadás, délután 3 órakor félhétórakkal, A kis lord. Énekes vigjáték 3 felvonásban.
Este 7 és fél órakor bérletben: A virágcsata.

HIREK.

*** Személyi hírek.** Gróf Páar Ede altábornagy, lovassági felügyelő, ő felsége szárnységédjének testvérbátyja, ma este Miskolcra városunkba érkezik, hogy a Vilmos huszárok felett szemlét tartson. — Ugyancsak este jön Nagyváradról Rieger Emil lovassági tábornok városunkba, hogy ugyancsak jelen legyen 7- és huszárok fölött, tartott szemlén.

*** A jog és pénzügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság ma d. u. Vecsey Imre tb. főjegyző elnöke mellett ülést tartott, a melyen több ügy került tárgyalás alá. Br. Eötvös József munkáinak megrendelését javasolják. Kis-Küküllő vármegye feliratát a közutakhoz szükséges fedanyagok vasúton való szállítási díjának mérséklése tárgyában, valamint Budapest megkeresését aziránt, hogy a tűzoltás költségeinek egy része viselésére a tűzár biztosító társaságok kötelezessenek, partolják. A t. főügyész jelentése alapján az ey, ref. egyház tulajdonát levő Baranyi és Papp-Zágoni-fele házak után járó fülletőség kiadását véleményezik. A városi adókövetőknek pedig 100—10 korona rendkívüli jutalmat hoztak javaslatba. Az új katonai törvényszék és fogház építésének ügyét. Aczel Géza főmérnök nem jelenhetvén meg, a napirendről levették.

*** Kinevezés.** A pénzügyminiszter Makovicska Gusztáv p. ü. számú székely helybeli ktr. pénzügyigazgatóságához számellenőré nevezte ki.

*** Debreczen és a vasutasok.** Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága ma tárgyalta Budapest székesfőváros ama távirati megkere-

rését, amelyben az államvasuti tisztviselőket és pótdadó mentessége tárgyában tiltakozó felirat küldésére hívta fel Debreczen közönségét. A jog- és pénzügyi bizottság a székesfőváros álláspontja mellett nyilatkozott a hasonló szellemű feliratot javasol, mert a köztelherviseles szempontjából méltányosnak tartja a vasutasok megadóztatását és nem kívánhatja hogy ezek pótd- és utadó mentessége által egy kiváltságos osztály statuáltsanak. — Azonban ohajtja olyan törvényt alkotását, a mely a vasuti alkalmazottak helyzetének javítására lépésekké tegye őket ezen közterhek könnyebb elviselésére.

*** Szőlészeti szakelőadás.** A b. diószegi vinczellérskola igazgatósága ma értesítette Debreczen városát, hogy a földmivelésügyi miniszter rendeletben intézkedett arról, miszerint az iskola igazgatósága tartson szőlészeti szakelőadásokat. Ehez képest Debreczenben az előadások márcz. hó 25—30-ig lesznek megtartva, mely célra alkalmas helyről a város fog gondoskodni.

*** A Kazinczy pályázat eredménye.** A Kazinczy-pályázat eredményét tegnap délután hirdették ki a Kaszinóban. Az első pályafeltétel volt Fazekas Mihály élete és működése melyre több sikerült pályamunka érkezett be. A díjat két munka között osztották meg. Az első pályamunka szerzői Balkányi Kálmán és Lukács József 15 aranyat, a másik pályamunka szerzői Rác Lajos és Dóczy Jenő nyolcz aranyat nyertek. A másik pályafeltétel sorsáról még eddigelőre tetsülést nem szerezünk.

*** A magyar szabadságharc egyik hőselkü nőalakja.** Tegnap halt meg Budapestön özvegy Szentmiklóssy Józsefné született Remenyek Karolin. Az elhunyt matróna a negyvennyolczadiki szabadságharczbar előkelő szerepet játszott s neve különösen akkor lett ünnepelette az egész országban, mikor Haynau elfogadta és börtönbe vetette a gömörmezei nemeseket. A gömöri asszonyok mind elmenekültek Haynau kegyetlenkedése elől, csak a most elhunyt Szentmiklóssy né ment hozzá és kihallgatást kért a hatalmas generálistól. Bebotátották Haynauhoz, a ki durva, pöfeszkező hangon kérte tőle, hogy mit akkor? Szentmiklóssy né ugyancsak határozott hangon megmondta: eljöttem megkérdezni, hogy miért fogadta el az ur uramat? Haynaut meglepte az asszony merész fellépte, és felutasító mozdulattal kijelentette, hogy semmi köze hozzá. Szentmiklóssy né még erélyesebben lépett fel s követelte az urának azonnal való szabadon bocsátását. „Az uram, a mit tett, a hazáért tette, nem pedig zsoldért vagy kitüntetésért” — mondta Haynau-nak Szentmiklóssy né. Az osztrák tábornok figyelmeztette az előtte álló asszonyt, hogy beszéljen vele illedelmesen, mert máskülönbben pörül jár. Pörül majd az ur, ha az uramat azonnal ki nem ereszt, csördített rá Szentmiklóssy né. A kegyetlen tábornokot meglepte a magyar asszony bátorsága, annyira imponált neki az országzserte önnepelt szép asszony, hogy férjét, Szentmiklóssy József, Gömörvármegye egyik legkedveltebb alakját azonnal szabadon bocsátotta. Az elhunyt kezét leánykorában megkérte Tompa Mihály is, azonban kosarat kapott. A szabadságharcz után Szentmiklóssy né közeli összeköttetésben maradt Damjanichnéval és azonkívül 1848 óta mindenütt ott volt, ahol magyar szabadságról és Kosuth Lajos hőstetteiről hallhatott valamit.

*** Gaszner Károly kitüntetése.** Gaszner Károlyt a debreczeni kereskedő világnesztorát, az osztrák-magyar bank debreczeni fióktintézetének cenzorát magas kitüntetés érte. Ő felsége a király, koronás aranyérem-kereszttel tüntette ki. A kitüntetés hírére a mai hivatalos közlöny hozta meg.

*** A zsebmetsző mint detektiv.** Gefcsák Róza panaszt tett a rendőrségnél, hogy szombaton elakart utazni Debreczenből, t. karekossági szempontból, holmiját három kis fiúra bízta, kiket a kollégium előtt szőlített meg, hogy vigyék ki a vásártéri állomáshoz. A három kis csavargó megörült a pár krajczárnyi keresetnek. Szilágyi Károly volt a legügyesebb ő kaptat fel a podgyaszt. A másik két csavargó fin pedig hátul ment utána, mert ők is igényt tartottak a keresethez. Amint a nagytemplomnál haladtak, észrevelték, hogy Gefcsák zsebéből egy szép pirosbőrű tárcza kandikál kifelé. — Nosza rajta, az egyik egy ügyes mozdulattal a tárczát kicuszította a zsebéből. Gefcsák Róza csak akkor vette észre, a mikor Szilágyit kiakarta fizetni, gyanuja rögtön a fiura esett, kik utközben elláboltak. Szilágyit pedig az állomásnál átadta a rendőrnek. — A fiu a rendőrségnél megnevezte két társát, az egyik Tóth Kálmán 11 éves, a másik Nyikó a György 14 éves, Vadas József rendőr-órparancsnok közölte ezen esetet Nyitrai József ismert zsebmetszővel, ki jelenleg is a börtön lakója. Nyitrai József azonnal vállalkozott, hogy nyomra vezeti a rendőrséget, ha neki cigarettát fizetnek. Vadas meg is vette neki a cigarettát, melyet irigylésre méltó élvezettel pöfökölt az utcán. — És megszolgált érte, mert a rendőrséget nyomra vezette s így a két csirkefogót a rendőrségnek sikerült elcsipni. A fiatal zsebtolvajok beismerték, hogy a tárczát ellopták, a benne levő 4 frt 87 krt kivették, a tárczát pedig a sárba tapohták. A két bűnös meg is fenyegette Nyitrai Józsefet, amiért őset elarulta.

*** Vörösmarty Mihály szülőháza.** Vörösmarty születésének századik évfordulóját tudvalevőleg országos ünneppé fogják megülni. Ez alkalommal Vörösmarty kápolnányéki szülőházát emlék tábjával jelölik meg. Vörösmarty szülőháza azonban már nincs meg mert azt a házat amelyben Vörösmarty született, a rákövetkező évben, tehát 1801-ben, mivel nagyon rozoga volt, Nadasdy gróf teljezen lebontatta és helyére vagy szomszédságában építtetett egy új házat, a hol Vörösmarty nevelkedett. Az emléktábla felirását tehát így kezdeni, hogy: Itt született . . . stb, a történelmi hűség kedvéért nem lehet. Ez a véleménye Thaly Kálmán dr, orsz. képviselőnek. A föliratot szerinte így lehetne megváltoztatni: Ebben azóta átépített házban született . . . vagy Eme háznak helyén fönnállott régi házban született . . . stb. A rendező bizottság most is fogja puhatolni, vajjon hogyan bontották le és hogyan építteték föl Vörösmarty szülő és nevelőházát.

*** Nagy idők tanuja.** Sertini Sommer Eduárd negyvennyolczas honvéd hetvenöt éves korában meghalt Nagysomkúton. Az elhunyt németországi születésű ember volt. A szabadságharcz kitörésekor csupán ideális lelkesedésből bealt a bécsi légiónba s ezzel végig harcolta a magyar szabadságharczot. Vitézül küzdött több ütközetben, így Szamosfalvánál és Nagyszébenél is, a hol három sebet kapott. Vitéz-égerért Bem tábornok kinevezte hadnagynak. A szabadságharcz után Sommert besorozták katonának nyolcz évre. Idegenbe került, de úgy megszerete a magyar földet és népét, hogy kiszabadulván, visszatért s letelepedett Nagysomkúton. Halála az egész környéken nagy részvétet keltett.

*** Agyonverés lovagias uton.** A modern parbajmánának tragikomikus, de találo

karrikaturája az a halálos végű lovagias vidal amely a biharmegyei Pusztá-Tolmács községben történt — muzsikusközönség között.

Egy lakodalmon huzták a talp alá valót, a mikor a brácsás, névszerint Korpás György vonójával kiűtötte az öreg Agnelli Benedek szájából a klarinétot, megjegyezvén, hogy botrányos hamisan játszik. Természetesen tüstént verekedés támadt, miközben a jóval izmosabb klarinétos úgy vágta bele a kritikus brácsást a nagybögrébe hogy a sok vívihart látott hangszert tüstént szétment.

Az esetnek tanuja volt az egész lakodalmas nép s a brácsás nagyon elszégyelte magát. Hallotta már sokszor, hogy miképpen csinálják azt az urak, ha bortól eszeveszetteen mulatás közben jól elagyabugyalják egymást. Ő is úgy tesz-gondolta magában akkor helyre lesz állítva a megsértett becsület. Kikezmergett a bőgő darabjai közül és hősileg elköltá:

— Ezert az ügyért majd párhajra hvlak!

Mindenki nevette a cigányt, a ki azonban másnap reggel valóban kihívatta segédeivel a klarinétost. Összeült a 4 segéd, megalapodtak mindenben, még fegyverbírótság is volt, mely a vajda elnöklésével ült össze csak annyiban tért el a párhaj-kodex szabályaitól, hogy a furkósbotot állapította meg a viaskodás fegyveréül. A párhaj megörtént és az egyik fél halálával végződött. Mindjárt az első összecsapásnál Agnelli Benedek a klarinétos, megtántorodott és végig zuhant a földön, a brácsás egyetlen csapással agyonütötte. A csendőrség tüstént letartóztatta Korpás György brácsást és a 4 segédet is.

*** Politikai gyilkosság Bukarestben.** Tegnapelőtt este Bukarestben az utcán egy meggyilkolt embert találtak, akiben Fitovszky nevű bolgár embert ösmerték föl. A gyilkosság gyanúja miatt elfogták Trifanov bolgár egyetemi tanárt, a ki bevallotta, hogy egy bolgár politikai egyesületnek tagja, a melynek célja Macedónia föltámasztása. Trifanov elmondotta, hogy a törökök Fitovszkit meghízták, kénlelje ki a bolgár politikai egyesület működését: a szófia-i központi bizottság pedig kiküldte Boicsiu Ilievet, hogy Titovszkit ölje meg. Boicsiu egy Kazambulov nevű bolgár ember segítségével meg is ölte a török kémét. A rendőrség letartóztatta Boicsiut és vele lakó háromársát. Boicsiu (Helyesebben Bojczev bevallotta, hogy ő tulajdonképen az, a ki Sztambulovot annak idején meggyilkolta a szófia-i törvényesnek annak idején egy Györgyev nevű embert itélt es akasztotta fel mint Sztambulov gyilkosát. A kihallgatás során még három más bolgárt is letartóztatták a kik szinten bevallották, hogy részük van a merényletben és hogy egy nappal később egy Kiamil nevű török embert akartak meggyilkolni. A bukaresti rendőrség nagy energiával nyomozza a titkos bolgár egyesületeket, Ferdinánd bolgárfejedelmet részletesen értesítették az eseményről.

Gyászjelentés. A legnagyobb fájdalomtól lesnjtva tudatjuk a jó gyermek, s szerető testvér Herczeg Szeréna folyó évi február 19-én reggel fel négy órakor. élete 19-ik évében váratlanul történt gyászos elhunytát. Idvűlt kedvesünk porrései f. évi február hó 21. délután 2 órakor az ispotályi leánytárllólakásból, az ispotályi templomban, az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Kossuth-utczai sírkertben fognak örök nyugalomra helyezettetni. Mely végtisztesség-tételre a rokonokat, ismerősöket s általában a mélyen tisztelt közönséget fájdalmas szívvel meghívjuk. Debreczen, 1900. február 19-én. Bánatos szülei: Herczeg János és neje Dietz Aranka. Testvérei: Bela nejevel Balázs Juliskával s gyermekeivel Irén Zoltán Árpád nejevel Cs. h Margittal Dezső Etelka Tihamér

Kornélia János Pál és Sámuel. Aldás és békeporaira!

*** Koronás pálinka.** Azt mondja a keresk. miniszter a pálinka ivóknak, hogy gondold meg és igyal — de csak koronabélyeggekkel ellátott poharakból és palackokból. — Prózaibb nyelven szólva, a bor és sör kimérésénél használt edények kötelező lebélyegzését a ker. miniszter kiterjeszti a pálinkára is és 1900. jul. 1-től kezdve pálinkát is csak — ilyen koronabélyeggel hitelesített üvegpalackokban és poharakban szabad kimérni.

*** Erélyes eljárás.** A csapókertben 40 napig tartó zárlatot rendelt volt el a rendőség a kutyákra, a legutóbbi veszett kutya garázdálkodások miatt. E zárlatot az ebtulajdonosok azonban, régi debreczeni szokáshoz híven, egyáltalán nem tartják be a kutyák szabadon sétálgatnak az utcán, kilátást nyujtva a közönségnek egy újabb garázdálkodásra. A rendőség amennyire lehet ellenőrzi a rendelet ellen vétőket s a kikerajta kap kivétel nélkül szigorúan megbünteti. Jól teszi!

*** A kereskedelmi és iparkamara palotája.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara házépítő bizottsága tegnap délután hosszantartó gyűlést tartott a kamara helyiségében. A bizottsági ülésen elfogadták a Tóth István által készített terveket és költségvetést, amely szerint a palota százhatvanötezer forintba kerül. A terv igen kedvező fogadtatásra talált, a palota kolozsali ket emeletes épület lesz. A terveket és költségvetést jóváhagyásra a kereskedelemügy miniszterhez küldik fel, ahonnan még e hó végére várják vissza. Ahkor az építkezési munkálatokra is kirják a pályázatot, úgy, hogy az építkezés már a jövő hó folyamán megkezdhető legyen.

*** Háboruszkodás az Ujvilág utcában.** A minap véres harc folyt le Budapesten a borbélyok ipartársulatában, melynek helyisége az Ujvilág uca 18 sz. a. van. A segédek elhelyező intézetében már régóta farkasszemű nézőek egymással a különböző nemzetiségűek. A szerb borbélysegédek, a kik vagy 20-an vannak, nagy gyűlölséggel viseltetnek magyar társaik ellen, de különösen a bánági németek ellen, a kik jó hazafiak. Egy Tullius Mátyas nevű bánági legény vel tlenül föl ett kalappal jelent meg a teremben, a mi elég volt arra, hogy rárohanjanak és agyba-főbe verjék. A talanos harc kerekedett ebből s a legények kést rántottak elő. 3 sebesült maradt a földön: Wagner V., Gruber Miklós és Hock J. Wagnert a kórházba kellett szállítani, a hol a szerencsétlen ember két nappal később meghalt a tüdőjert ért szurástól. A rendőség vizsgálatot iadtott, hogy kiderítse, ki volt az áldozat gyilkosa. A dologban még az a körölmény is szomorú, hogy Jozst Péter, az ipartársulat elnöke, a rendőség utasítására egyelőre megszüntette a helyközvetítő iroda működését, minok több száz artatlan borbély adja meg az árát, mert sehogy sem tud állásra szert tenni. Az ujvilág-utcában ma delben másik nagy verekedés is volt. Hat postakocsis szembetalálkozott néhány szeneslegénynyel. Régi szokás szerint csufolódni kezdtek egymással.

— Szerecsenek!
— Muszka!

Ilyen szókkal illeték egymást, miközben csakhamar birokra keltek. A verekedésbe belevetkőzött néhány berkocsis is, a kik a postás legényeket beszorították a szűk Várnegyház utcába. Eőször csak ostorvéllel verték egymást, de később már késsel hadakoztak. Rendőr nem mutatkozott s a csetepatének talan több halottja is lett volna, ha ki nem nyílik a megyeház kapuja s ki nem rohan rajta néhány börtönőr szuronyszegezve. Ezek szétválasztották a harczólo feleket, akiknek majdnem mindegyike vértet egy-egy szurkebból.

*** Sortüz a gyermekekre.** Gnatemalában — mint egy párisi lapnak jelentik — egy iskolában ünnepet rendeztek, a melyen jelen volt Cábera elnök is. Egyszerre valami jelentéktelen balsset következtében nagy zűrzavar támadt. Cábera azt hite, merényletet akarnak elkövetni elene s megparancsolta a diszszolgálatra kirendelt katonáknak, hogy löjjenek. Állítólag háromszáz gyermek halálosan megsebesült.

*** Nagyt hallás.** Egy gazdag hölgy, a ki a nagyt hallás és fülzugástól O. Nicholson művészi fűldobja által meggyógyult, annak — illetve intézetének — 20.000 márkát ajándékozott, hogy ezen pénzből olyan süketek és nagyt hallók, a kiknek nem engedik anyagi viszonyaik, hogy a fűldobot beszerezhessék, ingyen láttassanak el. Levelek címzendők: Institut E. W. Nicholson «Longcatt» Gunnersburg, London, W. England.

*** Gyomor bélhurut és elhújasodásnál** a Ferencz József keserűviz jótékony gyógyhatása paratlan. Bevásárlásánál nagyon ajánlatos csakis Ferencz József vizet kérni, ne hogy más csekélyebb értékű vizet kapjunk.

Mulatságok.

Táncmulatság Ér-Körtvélyesen. Ugy anyagilag, mint erkölcsileg fenyvesen sikerült batyus-mulatságot rendezett f. hó. 18-án az érkörtvélyesi függélenségi kör «Olvasó Egyeslete» javára.

Különösen a vidékiek igen érdeklődnek a körtvélyesi mulatságok iránt, a mi most is bebizonyult.

Jelen voltak:

Asszonyok: Fogarassy Lajosné, Kovács Sándorné, Kovács Józsefné (R. Piskolt), Kovács Gedeonné, Berényi Sándorné (Er-Mihályfalva), Pataki Sándorné, Biró S.-né, öz. Torda Samuelné, Bartha Józsefné (Er-Endréd), ifj. Kovács Gedeonné, Garay Sándorné, Orban Lajosné (Szaniszló), Rapay Sándorné (N.-Károly), öz. Janki Viktorne, Kállay Józsefné, Vincze Zsigmondné, Kovács Miklósné (Debreczen) Garnai Elekne, Kovács Györgyne, Megyeri Imréné, H. Kovács Sándorné: öz. Nemet Istvánné, Kovács Lajosné, Mrecksó Andrásné, Vincze Lajosné, Vincze Zsigmondné, Kecskés Imréné, Kovács Karolyné, Nagy Gedeonné, Garnai Sándorné, Cséke Ferenczné, Szalai Imréné, Kovács Györgyné.

Leányok: Kovács Ilonka, Kállay Mariska (Tóti), Fogarassy Jolánka, Torda Juliánna, Karolin és Katinka, Papay Róza (N. Károly) Tanky Evila Berényi Juliska Er-Mihályfalva) Kovács Karolin Kovács Irma Garnai Irma Kovács Eszike (R. Piskolt.) Bartha Irma (Er-Endréd.) Garnai Róza. Kovács Tinike, Urackó Agnes, Márton Karolin, Szalai Juliánna Szalai Erzsike.

Az iparos ifjuság bálja.

Lapunk tegnap számából térszürke miatt kimaradt az iparos ifjak báljáról szóló tudósítás.

Helyre pótoljuk mai számunkban, megemlékezvén arról a mulatságról, a mely egyike volt a farsang legsikerűtebb mulatságainak.

A díszterem megtelt egészen s a kedves mulatság amilyen édes hangulattal indult, olyan fesztelen jókedvvel tartott el egészen virálig. A négyeseke Kis Bela zeneje mellett több mint százhusz pár táncolta.

A rendezőség kedves figyelmével, előzenységével, izéses ajándék táncrendjével s a mulatság igen tapintatos rendezéseivel nemcsak elismérésre tette érdemese magát, de egyuttal elérte buzkódásának azt az érdeemes sikerét, mely a mulatságot a megjelenetekre nézve hosszú időre emlékeztetesse teszi. A bálon megjelentek hölgyek névsorát

különböző tudósítónk a következőkben állította össze:

Asszonyok:

Prakna Sámuelné, Rác Lajosné, Ötvös Lajosné, Dancs Józsefné, özv. Pomor Jánosné, Folk Imrené, Szabó Józsefné, özv. Kovács Mihályné, Horváth Józsefné, Kleimráth Jánosné, Nagy Ferenczné, Molnár Józsefné, Kovács Jánosné, Marosán Andrásné, Kálmánchelyi Lajosné, Szabó Imréné, Szentiványi Jánosné, Nagy Józsefné, Pintye Jánosné, Szilágyi Józsefné, Bihari Istvánné, Bogdan Lajosné, Domjan Jánosné, Faragó Andrásné, Rózsa Albertné, Tóth Imréné, Nemes Andrásné, Asztalos Istvánné, Hora Karolyné, Debreczeni Lajosné, Szébeni Istvánné, Sallay Józsefné, Ökrös Mihályné, Molnár Józsefné, Rencz Antalné, Horváts Marolyné, Bozóki Antalné, özv. Dénes Imréné, Szabó Lajosné, Kövesdy Józsefné, özv. Varga Pálné, Fridvalszky Rezsóné, Pasztor Józsefné, Szilágyi Józsefné, Czerik Jánosné, Spál Karolyné, Torma Istvánné, Palfi Lajosné, Gede Jánosné, Noszton Istvánné, Gaál Andrásné, Szuhar Gyulané, Oláh Pálné, Bodnár Józsefné, Németh Józsefné, Kardos Istvánné, Kolozsváry J-né, Bese Imréné, Szakál Istvánné, Papp Ferenczné, özv. Erdei Kamanné, Orosz Jánosné, Badi Karolyné, Molnár Istvánné, Kallai Istvánné, Hornyák Andrásné, Bálint Józsefné, Kecskés Jánosné, Horváth J-né, Elek Jánosné, özv. Kovács Sandorne, Kiss Miklósné, Tóth Albertné, özv. Barna Istvánné, Rentka Jánosné, Gyenge Lajosné, Szakács Józsefné, özv. Szücs Gaborné, Kovács Györgyné, Kovács Beláné, Barna Jánosné, Kiss Ganorné, Rác Lajosné, Deák Józsefné, Surina Andrásné, özv. Gönczy Imréné, Reiter Henrikné, Horváth Karolné, Nagy Lászlóné, Török Lászlóné, özv. Dénes Imréné, özv. Tekecs Beniaminné, Sztraka Józsefné, Timár Istvánné, Móricz Andrásné, Elek Andrásné, Köröcy Józsefné.

Leányok:

Prakner Juliska, Szilágyi Mariska, Rác Lujza, Ötvös Mariska, Dancs Eszti, Kovács Eszti, Komor Eszti, Lőrincz Annuska, Gólk Erzsike, Szabó Anna, Kovács Róza, Horváth Juliska, Kleimráth Berta és Irma, Pető Róza és Mariska, Molnár Juliska, Marozsán Zsuzsika, és Sárika, Kálmánchelyi Anna és Erzsike, Safrád Mariska, Szentiványi Irénke, Nagy Erzsike és Mariska, Bihari Mariska, Bogdan Róza, Domjan Zsuzsika, Róza Teréz, Tóth Zsuzsika, Csucsai Róza, Ormós Eszti és Juliska, Szilágyi Juliska, Sz. seni Zsuzsika, Ottó Mariska, Barthelemy, Ökrös Kornélia, Molnár nővérek, Ökrös Eszti, Horváth Mariska, Bánóczy Mariska és Rózsika, Dénes Ilona, Kövesdy Eszti, Albert Erzsike, Varjas Emma, Fridvalszky Gizella, Pasztor Emma, Czerik Mariska és Eszti, Spál nővérek, Torma Irma, Palfi Róza, Gede Eszti, Nosztra Mariska, Lábosi Juliska, Gaál gárgit, Szuhar Róza, Oláh Juliska, Németh Erzsike, Buray Juliska, Szöllösi Mariska, Bese Lidi, Szakál Erzsike, Kardos Juliska, Kolozsváry Mariska, Erdei Róza, Orosz Mariska, Eszti és Zsuzsika, Bagdi Piroška, Molnár Eszti, Erzsika és Juliska, Péntek Erzsike és Mariska, Hornyák Ila, Kecskés Mariska és Eszti, Horváth Mariska, Kovács nővérek, Bot Juliska, Pétné Erzsike, Hubert Vilma, Bálint Mariska, Orosz Zsuzsika és Eszti, Elek nővérek, Horváth Mariska, Kiss Eszti, Tóth Mariska, Caroa Zsuzsika, Benka Vilma, Szakács Elza, Gyenge Róza, Szücs Eszti, Kovács Teréz és Mariska, Menczel Irénke, Szilágyi Ilonka, Deák Juliska, Csinosics Róza, Surina Ella, Gönczy nővérek, Gyulai nővérek, Seiter Henrikné, Véber Szidike, Faragó Eszti, Fekecs Mariska, Tóth Erzsike, Móricz Juliska, Brück Berta, Érentzel Gizella, Kiss Ida.

Mulatságok sorrendje.

Február 24-én A függetlenségi párt bálja a bika szállodában.

Március 3-án szombaton: A kereskedő ifjak táncmulatsága az Arany Bika szálloda dísztermében.

Március 15-én az 1848/49-es honvédek bálja a Korona vendéglőben.

Március 15-én a Petőfi-dalkör társasvacsorával egybekötött hangversenye a Bika dísztermében.

KÖZGAZDASÁG.

Debreczen közvilágítása.

Irta: Acsádi ACSÁDY SÁNDOR, ny. kir és megyei főmérnök.

— Folytatás. —

Hogy tehát a házi kezelés eszméje egy dűl helyes, azt mutatja a másutt követett praxis. — Ha másutt bevált, mért ne valék be itt is, ha bevált, mért ne követhetők mi is. — Más városok kitapasztalhatták már, hogy milyen jó üzlet a légszuszgyár, azt tanácsolnám tehát a város vezető férfainak, hogy ne adják a gázgyárat sem az augsburginak, sem pedig más, bár hazai vállalatnak, hanem vegyék házi kezelésbe. — Mert hisz azt mindenki tudja, belátja, hogy a vállalkozó első sorban a saját érdekét nézi s célja magának a légszuszgyárból minél több hasznot kicsikarni.

Azt is mondják sokan, hogy házi kezelés esetén utközben elcsorog a haszon, sok baba közt elvész a gyerek; hogy általában nehézkes és sokba kerül az adminisztráció.

En erre csak azt mondom, hogy általában egészen.

Mert per analogiam vegyük csak az államot. Az államnak mily óriási üzletei, bányái stb. vannak s ezek között a legnagyobbak az Államvasutaknak adminisztrációja az ilyen óriási test igazgatásánál felmerülő temérdek akadály dacára is minden zökkenés nélkül megy és bátran állíthatjuk, hogy a MÁV. egész Európában a legelső helyen áll. — Sőt éppen Ausztriában, hol most oly hevesen dül a bányász sztrájk, sokan a bányák államosítását sürgetik.

És ezt avval támogatják, hogy csak állami kezelés mellett van biztosítva a bányák zavartalan üzeme, sőt ugy a közönség, mint a munkások is csak államosítás mellett vannak teljesen egy-egy nyereszkes társulat zsalolásától megmentve.

Hiszen Debreczen maga is több igen nagy jövedelmet hajtó üzlettel foglalkozik. — Ott van a körkemence, a faüzlet, a szeszüzlet, stb. Ki állíthatja, hogy a városi téglaütöből kikerült téglák, fa-, szesz értéke elcsorogna, míg az a házi pénztár vasszekrényébe jut. — Hiszen ezen jövedelmek áldásos hatását mindannyian érezzük, s épen ezért s zükséges a gázgyárat is házi kezelésbe venni, hogy ezen összeget növeljük.

Mily nagy előny Debreczen város polgáira, hogy a városnak, saját körkemenceje és tűzifa üzlete van, mert így lehetetlen, hogy a téglegyárak és fakereskedők kartell köthesse a közönséget kizsákmányolják. Azon nagyobb városi építkezéseknél, melyek az utóbbi évek alatt történtek, a téglanya leg alább is 20%-al többbe került volna, ha a városnak körkemenceje nincs. Érezték volna ezt a magánépítetők is. Ugyan így van ez a faüzlettel is. — Ha a városnak faraktára nem volna, akkor a tűzifa árát ölenként 16—18 frtra könnyen felvinnék. Meg vagyok róla győződve, hogy a fakereskedők szívesen kartell kötnének a várossal a fa árának ilyen fellemlés céljából, sőt még a várost bizonyos haszonban is részesítenék, a maguk által eladott fának árából. — A város azonban nem szokta, nem szabad a saját polgárait kizsákmányolnia.

Az meg épen megmosolyogni való felfogás, hogy a város szüntesse be a szeszüzletet, és az ebből befolyó jövedelmet dobja oda egy-két kereskedőnek. — Mert ha a város be is szünteti a szeszüzletet, ezzel még nem szüntik meg az alkoholizmus, mert aki pálinkát

akar inni, annak mindegy akár a város rak-tárából, akár más kereskedők pálinkáját élvezi, sőt a közegészségügynek jobban megfelel, ha a város adja a szeszt, mert ez által teljesen egészséges italok legalább azon az egy helyen kaphatók. Ha az állam a legnagyobb szeszkereskedő, abból nagy jövedelmet húz, miért ne tehetné ezt a város is.

Ha tehát ezen üzletek házi kezelés alatt nagy jövedelmet hajtanak, nem értem, miért ne lehetne egy új jövedelmi forrást nyitni, t. i. a gázgyárat házi kezelésbe venni.

Hogy a gázgyár adminisztrációja nehézkesnek tartatik, csak azt bizonyítja, hogy a z t n e m i s m e r i k.

Mert a gázgyár olyan, mint egy óra, módfelett egyszerű szerkezetekkel és annak vezetése oly primitív, hogy külföldön még nőket is alkalmaznak, mint direktorokat. Tudjuk, hogy a köszénből a gáz egyenesen a gáztartókba megy, onnan pedig a fogyasztókhoz, de annak bejártánál fel van állítva a gázóra, mely megmutatja, hogy ki mennyit használt fel belőle s azt meg is tartozik fizetni. Ez tehát folytonosan ellenőrizhető, itt semmiféle makhináció nem lehetséges. Tehát a gyártulajdonos érdeke minden irányban meg van védve.

Minden kezdet nehéz ugyan, de ha ezen látszólagos nehézségeket az oly sok házi kezelés alatt álló gyárban legyőzték, akkor lefogják győzni itt is. Hiszen a vágóhid megnyitásakor temérdek kellemetlenség volt, de ezek pár nap alatt elhárítottak; és most a város bőségesen szedi befektetett tőkéjének hasznát. Pedig itt nem az a főczél, hogy jövedelmi forrást nyisson a város a vágóhidból, hanem hogy a közönség orvosilag megvizsgált egészséges húst kaphasson. Itt is voltak olyanok, kik az adminisztráció nehézségei miatt az egész intézményt potomáron bérbe akarták adni.

Nezzük csak a városi közkórházat. Mennyi temérdek nehézséggel jár az adminisztráció; de a város azért még sem károsodik.

Az adminisztráció nehézségeiből vett aggály tehát csak látszólagos, utóvégre is minden házi kezelés és általában minden dolog bonyolítása jár bizonyos nehézségekkel, de azért azt a dolgot abba hagyni azért, mert a nehézségektől félünk, bizonyos árszűkítés, sőt nagyonyos káros dolgot volna. Hiszen ha vállalkozó kezében van az üzlet, akkor is vannak adminisztrációs bajok, e bajokat is csak emberek hárítják el, miért ne háríthatnák el e bajokat mások a házi kezelésben.

Házi kezelés esetén tehát a gázgyár üzeme épen úgy volna folytatandó, mint az most történi.

Aggályok vannak ott is, hol az érdekek összeütköznek. Más ugyanis a város egész közönségének és más a gázfogyasztók érdeke.

A közérdek ugyanis azt követeli, hogy minden közvagyon a lehető legjobban jövedelmeztesse. Tudjuk, hogy a gázcsövek a közvagyont képező utcákon stb. vannak lerakva, a egész közönségnek érdeke pedig az, hogy ezen közterületek ki legyenek használva.

Ellenben a gázfogyasztóknak érdeke az, hogy a gázt minél olcsóbban kapják. Itt tehát egy közepes találat, mely mind a két fél érdekét teljesen kielégíti. Ez pedig nem más, mint a gáz árának az itteni többi világi ársi anyagokkal való arányba hozatala, mert hogy jön ahhoz a gázfogyasztó, hogy a gázt tulolcsón kapja a nem fogyasztó közönség rovására.

A nem gázfogyasztó közönségnek ugyanis a város közvagyonához épen annyit jog van, mint a gázfogyasztó közönségnek. A gázfogyasztók érdeke tehát az, hogy a gázt bárkitől minél olcsóbban kapja, míg a városé az, hogy a közönségnek érdeke az, hogy a gáz ára méltányos legyen.

E kérdést legjobban úgy lehet megoldani, hogy vegye a város — a gázgyárat házi kezelésbe és kezelje azt azon feltételek mellett, mint a minők a legméltányosabbnak tartott pályázatban valamely vállalkozó megjelölt.

Hogy így a város károsodás nem érheti, arra nézve meggyőződhetik már ahból is mindeki, hogy a vállalkozó nem a kárból, hanem a haszonból él és szerez milliókat, mint szerzett az augsburgi társulat a város rovására.

Debreczen városa csak a házi kezelés és az augsburgi német társulat között válászhathat. Tertium non datur.

Mert a jelenlegi szerződés 31 pontja szerint a gázgyár csak azon esetben megyen a város tulajdonába 125.000 forintért ha a város közönsége a 1900. évi leteltével a gaz világitást házilag akarja kezelni. Ezek a szerződésnek világos és félre érthetetlen szavai. E szerint határozottan ki van zárva azon körülmény hogy az augsburgi társulat köteles lenni átadni a gyárat más vállalkozónak, miután szerződésileg is csak a városnak és csak a házi kezelés céljára kötelezte magát. E szerint az augsburgi társulatnak jogutóda csak a város, ez esetben azonban köteles a gázgyárat házilag kezelni. Nem változtat ezen szerződési ponton azon körülmény sem semmit, hogy az augsburgiak maguk is mint pályázók jelentkeznek. Mert a szerződésnek ezen kikötését hatályon kívül helyezték, a város maga sem kérte azt és az augsburgiaknak egy olyan odavetelt nyilatkozatát félre jelle meg nem áll egy kormányhatósági jóváhagyással ellátott jogerős szerződés esetében. Mert ha a város szabadulni óhajtana a fentálló szerződés egyik pontjától, akkor ezen művelet csak egy pótszerződés létrehozásával történhetné és csak ezen esetben volna egészen tiszta a dolog, hogy nem lesz-e a város azért, mert egy harmadik féllel köt szerződést, egy hosszú bonyolalmas és igen költéséges pernek kitéve, mely perben különben megéssz biztosan a város lenne a vesztésfelel; Példá rá Bécs városa. Azt hiszem, hogy Bécsnek is vannak oly képzett jogtanácsosai, mint Debreczennek és mégis mi történt.

Elhitték Bécsben, hogy az elővárosok beolvasztásával megszűntek azon gázszervezetek, melyeket az elővárosok kötöttek s Bécs azt elhitte, hogy ez által sikerülni fog az angolokat a most már »nagy« Bécsből kiirtani, és hazaűzni. Az ügy a bíróság elé került és az angolok nyerték meg a pert.

Itt sem tartom helyesnek, hogy a város egy ilyen költséges biztosa n elvesztendő pernek tegye ki magát csak azért, mert most más jogi meggyőződés van. Végére a város ügyvédei semmiféle anyagi felelősséget nem vállalhatnak a per kimeneteléről, de ha vállalnának is, bár a város érdekében legjobb akaratukról meg vagyok győződve, alig hiszem, hogy ezen jóakarathoz szükséges a nyagi képeséget náluk meglehetne-e találni. Mert pervesztés esetén azon husz évre, mire az augsburgiaknak még igényök lehet, több százezer forintot követelnének kártérítés czimén, mert tudnunk kell, hogy az augsburgi társulatnak mindennemű igénye házi kezelés esetén 1900 decz. 31-én, más esetben pedig csak az 1920. évben szűnik meg. Itt tehát ne elégedjék meg a város semmiféle jogi véleményével, hanem menjen az egyenes és biztos uton, a mit a jelenlegi szerződés előír: t. i. vegye a gázgyárat 1900 decz. 31-én éjjeli 12 órakor házi kezelésbe. Ezzel újat vágta minden veszedelmek és kárnak.

Rendesen minden olyan vállalatnál, mely nagyobb szabású üzleteket szokott kötni, a vállalat élén állónak kezében van egy pénztár, mit rendelkező és a melynek kiadásairól nem szoktak részletes elszámolást tenni és megelégednek avval, hogy ezen pénztárnak x forint volt a kiadása. Ha már most ezen kiadást bizonyos kötelezettségek teljesítésére fordítják, akkor nincs mit titkolni, de mert titkolni szoktak, önkénytelenül is azt kérdezi az ember, hogy miért?

Hosszu évi hivataloskodásom alatt tapasztaltam, — mert sok eseten volt vállalkozókkal dolgom — hogy a vállalkozók az embert mindentéle kerülő utakon megközelíteni szoknak s bizonyos előismerés — vagy az ügy iránt való érdeklődés — és isen tudja, miféle czimeken udvarias, nyájas szavak kíséretében megszagoltatják az emberrel azt, hogy azon esetben, ha ajánlatát a vállalkozó szája íze szerint diadalra juttatni elősegíti, vagy keresztül viszi, hajlandó ezen szívesseget bizonyos értékkel honorálni.

Nagyon természetes, hogy az ilyen módon és az ilyen eszközzel keresztül vitt ügy a közérdeknek igen nagy kárara van; mert az adott sápot a vállalkozó busásan megtéríti magának és ajánlatát is már a szerint és ezen kiadásra való tekintettel állítja össze.

Szükségesnek tartom ezt a sikamlós témát megpendíteni, de a világot sem azért, mintha azt állitanám, hogy nálunk is az a bizonyos »rendelkezési pénztár« fogja eldönteni azt, hogy kelle-e házi kezelést választani, hanem csak azért hozom fel, mert ez egy részt a lehetőségek közé éppen nem tartozik; főképen azonban éppen azért, mert éppen a múlt évben történt, hogy Bécs városában a gázgyárral kapcsolatban bizonyos provizóknak a fizetése lett nyilvános dolog, mely 600.000 forint tett ki s azon egyének részére volt szánva, kiknek módjukban állott volna Bécsben a házi kezelést meghívítani s az ottani gázgyárat az angol társulat kezére játszani,

Folyt. köv.

Kamarai közlemények.

Szabadalmi leírások. A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldte be:

Konfettiszóró gránát. — Ujtás samfagepeken. — Javitások léghajókon. — Ujtások pneumatikus cső posta-berendezéseken. — Ujtás szemétkocsikon. — Gép, érczek és közetek zuzására. (Edison) — Gőzkazán gyors gőzfejlesztésre. — Ujtások toló létrákon. — Ujtás villámhárítókon — Mentőkocsi. — Villamos ébresztő. — Készülék egyes téstrészeknek vízzel való melegítésére vagy hűtésére. — Forgó mágneses szeparátor. — Tésztaosztó és gyurógép. — Kétféle billő fizető talca. — Gép, kefék előállítására. — Javitások kétfős létrákon. — Ujtás ecseteken. — (Krausz K. és Schwarz A. Debreczen.) Összerakható kerekpár. — Rugalmas cipősarok. — Ernyőt tartalmazó bot. — Gyümölcs szedő eszköz. — Aluminium magnésium ötvözet.

Mindazok, akik a szabadalmak iránt érdeklődnek, azok leírását és rajzait kamaránknál megtekinthetik.

Nyílt-tér.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben., Alsó-Ausztria, az antirheumatikus és antiarthritikus vértisztítótheák feltalálójának. Köszvény és rheumatizmus elleni vértisztító.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történik, mivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben szolgálataiért, melyet vértisztító teája által kinzó rheumatizmus szenvedéseimben teljesített, köszönetemet kifejezni és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtózatoss betegségekbe esnek, eme kitünő teára figyelmeztessen. A kinzó fájdalmakat, melyeket minden idő változtatásnál az összes tagjaimban szenvedtem és amelytől semmiféle gyógyszer, sem a Bádeni kénfürdők meggyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Általánul hanykolódtam ágyamban, étvágyam színlátomást elmult, kinézése egészen elhomályosult és egész testerőm elfogyott. A fenti tea 4 hetes használata után fájdalmaimtól teljesen megszabadultam nemcsak és még most is, miután már 6 hét óta nem iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződésem, hogy mindenki, aki hasonló bánalmaknál ezen teánál keresi menedékét, annak fitalálóját, Wilhelm Ferencz urat, úgy mint én áldani fogja.

Kitünő tisztelettel.

Butschin-Streitfeld grófné
alezredes neje.

Kapható minden gyógyszerárban.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palaczk az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3., valamint az osztr.-magy. monarchia legtöbb gyógyszerárában. DEBRECZENBEN: Toth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmós, Csanak József fűszerkereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldözöttek.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélboriték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.